

การจัดการองค์ความรู้ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๒ การพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพด้านการสหกรณ์

องค์ความรู้ที่สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ เรื่อง วาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

หลักการและเหตุผล

สหกรณ์เป็นองค์กรที่เกิดจากสมาชิกหลายๆ คน ซึ่งมีความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เหมือนกัน การที่คนหลายๆ คนมาอยู่รวมกันย่อมมีความคิดที่หลากหลาย เพื่อให้การขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเกิดประโยชน์สุขแก่มวลสมาชิก กฎหมายสหกรณ์จึงต้องกำหนดให้สหกรณ์มีผู้บริหารหรือคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เกิน ๑๕ คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกๆ เรื่อง ให้แก่สมาชิกในฐานะผู้นำ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีความรู้ที่แม่นยำในทุกๆ เรื่อง เพื่อจะได้เข้าไปแนะนำส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ซึ่งในเรื่องการนับวาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ก็เป็นความรู้ที่จำเป็นยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ทั้งบุคคลเดิมและบุคคลใหม่มีความรู้ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

องค์ความรู้ วาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

๑. ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๕๐

ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งตามวาระ

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน

๒. คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ “ประเด็นปัญหาและแนวทางปฏิบัติวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒” โดยคณะกรรมการศึกษาพิจารณา วางระบบ หลักเกณฑ์ กำกับวาระการเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร (กันยายน ๒๕๔๖)

๓. คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๕๓๖/๒๕๔๖ เรื่อง ให้สหกรณ์จัดทำทะเบียนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/๒๓๕๗ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๖ เรื่อง รายงานวาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ ให้สหกรณ์จัดทำรายงานวาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ โดยให้ประธานกรรมการ เป็นผู้รับรองและส่งรายงานถึงจังหวัดภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่เลือกตั้ง สหกรณ์ละ ๒ ชุด ทั้งนี้ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการดำเนินการแต่ละราย ให้ทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องวาระที่ ปีที่.....

๔. ตัวอย่างการนับวาระกรรมการสหกรณ์

การนับวาระกรรมการสหกรณ์

กรณีที่ ๑ ตำแหน่งว่าง ออกเพราะสาเหตุใดๆ ก็ตาม **ออกก่อนครบวาระ**

ก	วาระที่ ๑	
	(ปีที่ ๑)	(ปีที่ ๒)
	๑ ปี	๑ ปี

เช่น นาย ก อยู่ใน วาระที่ ๑ ปีที่ ๑ นาย ก ยังอยู่ได้อีก ๑ ปี (ปีที่ ๒) ผู้ที่มาแทน จะอยู่ใน วาระที่ ๑ (ของตนเอง) ปีที่ ๒ (วาระที่เหลืออยู่ ของ นาย ก)

ข	วาระที่ ๒	
	(ปีที่ ๑)	(ปีที่ ๒)
	๑ ปี	๑ ปี

หรือ นาย ข อยู่ใน วาระที่ ๒ ปีที่ ๑ นาย ข ยังอยู่ได้อีก ๑ ปี (ปีที่ ๒) ผู้ที่มาแทน จะอยู่ใน วาระที่ ๑ (ของตนเอง) ปีที่ ๒ (วาระที่เหลืออยู่ ของ นาย ข)

หมายเหตุ กรณีตำแหน่งว่าง ก่อนครบวาระ และมีการเลือกตั้งซ่อมระหว่างปี โดยจัดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อเลือกตั้งซ่อม ฉะนั้นการนับวาระ และจำนวนปี จะไม่ครบ ๑ ปี ผู้ที่เข้ามาแทน จะเข้ามาแทน ได้เท่ากับจำนวนเดือนที่เหลืออยู่ในวาระ นั้นๆ

กรณีที่ ๒ ตำแหน่งว่าง ออกเพราะ **ครบวาระต้องออก**

ก	วาระที่ ๑	
	(ปีที่ ๑)	(ปีที่ ๒)
	๑ ปี	๑ ปี

เช่น นาย ก อยู่ใน วาระที่ ๑ ปีที่ ๒ นาย ก ครบวาระต้องออก ผู้ที่มาแทน จะอยู่ใน วาระที่ ๑ (ของตนเอง) ปีที่ ๑ (ของตนเอง)
 นาย ก อยู่ใน วาระที่ ๑ ปีที่ ๒ นาย ก ครบวาระต้องออก นาย ก อาจได้รับเลือกตั้งอีก จะอยู่ใน วาระที่ ๒ (ของตนเอง) ปีที่ ๑ (ของตนเอง)

ข	วาระที่ ๒	
	(ปีที่ ๑)	(ปีที่ ๒)
	๑ ปี	๑ ปี

หรือ นาย ข อยู่ใน วาระที่ ๒ ปีที่ ๒ นาย ข ครบวาระต้องออก ผู้ที่มาแทน จะอยู่ใน วาระที่ ๑ (ของตนเอง) ปีที่ ๑ (ของตนเอง)
 นาย ข อยู่ใน วาระที่ ๒ ปีที่ ๒ นาย ข ครบวาระต้องออก นาย ข ต้องเว้นวรรค

กรณีที่ ๓ การลาออกทั้งคณะ ผู้ใดอยู่ในวาระไหน **หมดวาระนั้น**

- ๓.๑ นาย ก อยู่ใน วาระที่ ๑ ปีที่ ๑ หรือ จะอยู่ใน วาระที่ ๑ ปีที่ ๒ ให้ถือว่า หมดวาระที่ ๑ ไม่ว่าจะอยู่ปีที่เท่าไร ก็ถือว่า **หมดวาระที่ ๑**
 นาย ก สามารถกลับเข้ามาเป็นกรรมการได้อีก ซึ่งจะอยู่ใน วาระที่ ๒ ปีที่ ๑
- ๓.๒ นาย ข อยู่ใน วาระที่ ๒ ปีที่ ๑ หรือ จะอยู่ใน วาระที่ ๒ ปีที่ ๒ ให้ถือว่า หมดวาระที่ ๒ ไม่ว่าจะอยู่ปีที่เท่าไร ก็ถือว่า **หมดวาระที่ ๒**
 นาย ข ไม่สามารถกลับเข้ามาเป็นกรรมการได้อีก เพราะหมดวาระที่ ๒ ต้องเว้นวรรค

หาก เป็นการลาออกทั้งคณะ และผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมใหม่ เป็นคนใหม่ทั้งหมดทุกคน จึงต้องเริ่มวาระใหม่ทั้งหมด
 กล่าวคือ ต้องเริ่มนับ วาระที่ ๑ ปีที่ ๑ ทุกคน

แต่หากมีกรรมการเก่าที่อยู่ในวาระที่ ๑ จะปีที่ ๑ หรือปีที่ ๒ สามารถเข้ามาเป็นกรรมการได้อีก ตามกรณีที่ ๓.๑
 แต่หากมีกรรมการเก่าที่อยู่ในวาระที่ ๒ จะปีที่ ๑ หรือปีที่ ๒ ต้องเว้นวรรค ตามกรณีที่ ๓.๒

การจัดการองค์ความรู้ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๒ การพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพด้านการสหกรณ์

องค์ความรู้ที่สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ เรื่อง การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

หลักการและเหตุผล

สหกรณ์เป็นองค์กรนิติบุคคลที่เกิดจากสมาชิกหลายๆ คน ซึ่งมีความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เหมือนกัน และการที่สหกรณ์จะมีความมั่นคง ยั่งยืน จำเป็นต้องมีดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการมีภูมิคุ้มกัน โดยการจัดสรรกำไรจากผลการดำเนินงานเพื่อเป็นทุนในการบริหารความเสี่ยงอันจะเกิดขึ้นในองค์กร จัดสรรให้กับความเหน็ดเหนื่อยของผู้บริหารสหกรณ์ และที่สำคัญให้แก่สมาชิกผู้เป็นเจ้าขององค์กร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีความรู้ที่แม่นยำในทุกๆ เรื่อง เพื่อจะได้เข้าไปแนะนำส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ เกี่ยวข้องกับการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีก็เป็นความรู้ที่จำเป็นยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ทั้งบุคลากรเดิมและบุคลากรใหม่ ยังมีความรู้ไม่เท่าเทียมกัน

องค์ความรู้ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

๑. ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๖๐

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ ให้จัดสรรเป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ และเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินร้อยละห้าของกำไรสุทธิ

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ภายใต้ข้อบังคับ ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท

(๒) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปี

(๓) จ่ายเป็นเงินโบนัสให้แก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

(๔) จ่ายเป็นทุนสะสมไว้ เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของสหกรณ์ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

๒. กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๓ สาระสำคัญการจ่ายเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วของสหกรณ์แต่ละประเภท ให้จ่ายได้ไม่เกินอัตราร้อยละสิบต่อปี

๓. คำแนะนำวิธีปฏิบัติกรณีเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน ตามหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ ๐๔๐๖/ว ๒๕๓๕๘ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

(๑) เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน หากไม่มีรายละเอียดว่าเป็นของสมาชิกผู้ใด ให้สหกรณ์นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อขออนุมัติโอนเงินเข้าเป็นเงินสำรอง จากนั้นให้คณะกรรมการดำเนินการนำเสนอที่ประชุมใหญ่ เพื่อก่อนอนุมัติก่อนจึงโอนเข้าเป็นเงินสำรอง

(๒) เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน หากมีรายละเอียดว่าสมาชิกผู้ใด ถ้าสมาชิกมีความประสงค์ที่จะมอบให้แก่สหกรณ์ ให้สมาชิกจัดทำหนังสือมอบ (บริจาคร) ให้แก่สหกรณ์เป็นรายบุคคล

(๓) เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน หากมีรายละเอียดว่าสมาชิกผู้ใด แต่สมาชิกไม่มาติดต่อขอรับทำให้สหกรณ์ต้องตั้งบัญชีค้างจ่ายไว้เป็นเวลานาน ๕ ปี หากสหกรณ์ไม่ประสงค์ตั้งบัญชีค้างจ่ายไว้ ให้สหกรณ์แจ้งแก่สมาชิกทราบในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีพร้อมปิดประกาศให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ที่ทำการสหกรณ์ โดยระบุให้ชัดเจนในประกาศด้วยว่า หากพ้นระยะเวลาที่สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกมารับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนแล้ว สหกรณ์จะโอนเงินดังกล่าวเข้าเป็นเงินสำรองต่อไป การโอนบัญชีเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายจำนวนดังกล่าวไปบัญชีเงินสำรองต้องเปิดเผยข้อมูลไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

๔. แนวทางปฏิบัติกรณีสมาชิกขาดสมาชิกภาพแต่ยังไม่ได้ออนค่าหุ้นคืน ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่มีบทบัญญัติเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องให้สหกรณ์จ่ายเงินหุ้น สหกรณ์จะต้องถือปฏิบัติตามความมาตรา ๑๙๓/๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามบันทึกข้อความกรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย ที่ กษ ๑๑๑๕/๒๕ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ เรื่อง ขอรื้อแนวทางปฏิบัติกรณีสมาชิกขาดสมาชิกภาพแต่ยังไม่ได้ออนค่าหุ้นคืน

(๑) กรณีค่าหุ้นของสมาชิกที่ขาดสมาชิกภาพเกินสิบปี

(๒) กรณีค่าหุ้นของสมาชิกที่ขาดสมาชิกภาพไม่ครบสิบปี

(๓) กรณีสมาชิกได้ตั้งผู้รับโอนประโยชน์ไว้ในข้อบังคับ

๕. คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่ประสงค์จะผ่อนใช้คืนเงินค้างขาดทุนสะสมบางส่วน พ.ศ.๒๕๔๙

ความหมาย

“สหกรณ์” หมายถึง สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์

“กำไร(ขาดทุน) สุทธิ” หมายถึง ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีทางบัญชี ซึ่งคำนวณได้จากการนำรายได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ หากรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจะเป็นกำไรสุทธิ ในทางตรงกันข้ามหากค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้จะเป็นขาดทุนสุทธิ ทั้งนี้ จะปรากฏเป็นรายการสุดท้ายในงบกำไรขาดทุน โดยกรณีที่ขาดทุนสุทธิให้แสดงตัวเลขในวงเล็บ และสหกรณ์สามารถถอนทุนสำรองที่มีอยู่มาชดเชยผลขาดทุนสุทธิได้

“ขาดทุนสะสม” หมายถึง ผลของขาดทุนสุทธิประจำปีที่เกิดขึ้นกว่าทุนสำรอง ซึ่งจะแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ ปรากฏรายการในงบดุล ในส่วนทุนของสหกรณ์

“กำไรสุทธิประจำปี” หมายถึง ยอดคงเหลือของกำไรสุทธิที่นำไปหักขาดทุนสะสมแล้ว ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากกำไรสุทธิสูงกว่าขาดทุนสะสม หรือกรณีสหกรณ์ผ่อนใช้ขาดทุนสะสมบางส่วน กำไรสุทธิประจำปีให้หมายถึงกำไรสุทธิส่วนที่เหลือจากการผ่อนใช้คืนขาดทุนสะสมแล้ว

“ยอดขาดทุนสะสมจำนวนมาก” หมายถึง ยอดคงเหลือของจำนวนเงินขาดทุนสะสมที่ไม่สามารถนำกำไรสุทธิ(ปกติ) มาใช้คืนได้หมดภายในระยะเวลา ๓ ปี

“กำไรสุทธิ (ปกติ)” หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำไรสุทธิที่คำนวณจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีทางบัญชีที่มีกำไรสุทธิย้อนหลังสามปีทางบัญชี

วิธีปฏิบัติทางบัญชี

(๑) ในกรณีที่สหกรณ์มียอดขาดทุนสะสมมาแต่ปีก่อนและในปีปัจจุบันสหกรณ์มีกำไรสุทธิให้นำกำไรสุทธิใช้เงินค้างขาดทุนก่อน ยอดคงเหลือให้ถือเป็นกำไรสุทธิประจำปีที่สามารถนำไปจัดสรรตามข้อบังคับได้ การปฏิบัติทางบัญชีสำหรับกรณีนี้ ให้แสดงรายการกำไรสุทธิหักด้วยจำนวนเงินค้างขาดทุนในงบดุลด้านหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ยอดกำไรสุทธิที่เหลือเป็นกำไรสุทธิประจำปี ซึ่งสหกรณ์อาจนำไปจัดสรรได้ตามข้อบังคับ

(๒) ในกรณีที่ยอดขาดทุนสะสมมีจำนวนมาก จนสหกรณ์ไม่สามารถนำกำไรสุทธิซึ่งได้จากการดำเนินงานตามปกติมาใช้คืนได้หมดภายในระยะเวลาสามปี หากสหกรณ์ต้องการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นบางส่วนก็อาจทำได้โดยการผ่อนใช้คืนเงินค้างขาดทุนสะสมบางส่วนซึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๒.๑) สหกรณ์ที่เข้าหลักเกณฑ์ในการผ่อนใช้คืนเงินค้ำขาดทุนสะสมได้ ต้องมียอดขาดทุนสะสมจำนวนมาก จนไม่สามารถนำกำไรสุทธิ(ปกติ) มาใช้คืนได้หมดภายในระยะเวลา ๓ ปี

(๒.๒) จำนวนเงินที่สหกรณ์จะจัดสรรเพื่อผ่อนใช้ขาดทุนสะสมต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของยอดกำไรสุทธิ

(๒.๓) คณะกรรมการดำเนินการต้องมีมติเป็นเอกฉันท์ให้สหกรณ์ผ่อนใช้ขาดทุนสะสมบางส่วนและนำเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒.๔) การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีให้ใช้ยอดกำไรสุทธิประจำปีที่ปรากฏในงบดุล ส่วนทุนของสหกรณ์

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีสำหรับสหกรณ์ที่มียอดรายได้ค้างรับปรากฏตามงบดุลเมื่อวันสิ้นปีทางบัญชี จะจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นเงินโบนัสกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ได้จะต้องถือปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังนี้

(๒.๔.๑) ยอดกำไรสุทธิประจำปีมีมากกว่ารายได้ค้างรับระหว่างปี

(๒.๔.๒) ในระหว่างปีสหกรณ์จะต้องเร่งรัดการเรียกเก็บเงินที่เป็นรายได้ค้างรับปีก่อน ๆ ให้ได้ไม่ต่ำกว่าอัตราร้อยละ ๔๐ ของรายได้ค้างรับที่ปรากฏตามบัญชียกมาต้นปี

(๒.๔.๓) สหกรณ์จะต้องใช้ยอดกำไรสุทธิประจำปีหลังหักรายได้ค้างรับระหว่างปีแล้วในการพิจารณาจัดสรรเป็นเงินโบนัสกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์

๖. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์การเกษตรกรณีมีรายได้ค้างรับ ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๑.๑/๑๓๗๖๔ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๔

(๑) อาจจัดสรรเงินปันผลตามหุ้นแก่สมาชิกได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ แต่ถ้าสมาชิกรายใดมีหนี้สินค้างชำระในวันสิ้นปีทางบัญชีให้สหกรณ์หักเงินปันผลตามหุ้นชำระหนี้ให้หมดสิ้นเสียก่อนที่เหลือจึงจ่ายเป็นเงินให้แก่สมาชิก

(๒) อาจจัดสรรเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ แต่ถ้าสมาชิกรายใดมีหนี้สินค้างชำระในวันสิ้นปีทางบัญชี ให้สหกรณ์หักเงินเฉลี่ยคืนชำระหนี้ให้หมดสิ้นเสียก่อนที่เหลือจึงจ่ายเป็นเงินให้แก่สมาชิก

(๓) สหกรณ์ที่มียอดรายได้ค้างรับปรากฏตามงบดุล เมื่อวันสิ้นปีทางบัญชี จะจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นเงินโบนัสกรรมการดำเนินการและพนักงานสหกรณ์ได้จะต้องถือปฏิบัติตามเงื่อนไข ตามข้อ ๕(๒.๔)

การจัดการองค์ความรู้ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๒ การพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพด้านการสหกรณ์

องค์ความรู้ที่สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ เรื่อง แนวทางการจัดทำรายงานการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

หลักการและเหตุผล

สหกรณ์เป็นองค์กรนิติบุคคลที่เกิดจากสมาชิกหลายๆ คน ซึ่งมีความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เหมือนกัน และการที่สหกรณ์จะมีความมั่นคง ยั่งยืน จำเป็นต้องมีดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการมีภูมิคุ้มกัน โดยต้องบริหารจัดการเงินให้เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก ซึ่งการจัดทำรายงานการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเป็นเครื่องมืออีกเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้สหกรณ์เป็นองค์กรที่มีเสถียรภาพในการบริหารจัดการ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีความรู้ที่แม่นยำในทุกๆ เรื่อง เพื่อจะได้เข้าไปแนะนำส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

องค์ความรู้ แนวทางการจัดทำรายงานการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

๑. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๘ กำหนดให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒. กฎกระทรวงว่าด้วยการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๕๐ บัญญัติให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เจตนารมณ์เพื่อให้สหกรณ์ดำเนินการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามที่กำหนด เพราะจะทำให้เกิดหลักประกันที่มั่นคงแก่การดำเนินงานของสหกรณ์ โดยกำหนดให้สหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไม่ต่ำกว่าร้อยละหนึ่งและไม่เกินร้อยละยี่สิบของยอดเงินฝากทั้งหมด ซึ่งจำนวนสินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงให้คำนวณโดยนำส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดสินทรัพย์สภาพคล่องในทุกสิ้นวันหารด้วยส่วนเฉลี่ยรายเดือนของยอดเงินฝากในทุกสิ้นวัน ทั้งนี้ ให้นับวันหยุดทำการรวมคำนวณเข้าด้วย แบ่งเป็น

(๑) สินทรัพย์สภาพคล่องที่สหกรณ์ซึ่งมีใช้ชุมนุมสหกรณ์ต้องดำรงไว้ ประกอบด้วย

(๑.๑) เงินสด

(๑.๒) เงินฝากที่ชุมนุมสหกรณ์หรือธนาคาร

(๑.๓) บัตรเงินฝากที่ออกโดยธนาคารซึ่งมีระยะเวลาการฝากเงินไม่เกินหนึ่งปี

(๑.๔) หลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือของรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน

(๑.๕) พันธบัตรของธนาคารแห่งประเทศไทย

(๑.๖) ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกโดยชุมนุมสหกรณ์ซึ่งมีระยะเวลาคงเหลือก่อนวันถึงกำหนดใช้เงิน

ไม่เกินหนึ่งปี

(๑.๗) ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งมีระยะเวลาคงเหลือก่อนวันถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินหนึ่งปี และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินประกันการใช้เงิน

(๑.๘) ตัวแลกเงินซึ่งธนาคารรับรอง สลากหลัง หรือรับอ่าวัล หรือตัวสัญญาใช้เงินซึ่งธนาคาร สลากหลังหรือรับอ่าวัล ทั้งนี้ โดยไม่มีข้อกำหนดจำกัดความรับผิดชอบของธนาคาร

(๑.๙) สินทรัพย์อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) สินทรัพย์สภาพคล่องที่สหกรณ์ซึ่งเป็นชุมนุมสหกรณ์ต้องดำรงไว้ ประกอบด้วย

(๒.๑) เงินสด

(๒.๒) เงินฝากที่ธนาคาร

(๒.๓) บัตรเงินฝากที่ออกโดยธนาคารซึ่งมีระยะเวลาการฝากเงินไม่เกินหนึ่งปี

(๒.๔) หลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือของรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน

(๒.๕) พันธบัตรของธนาคารแห่งประเทศไทย

(๒.๖) ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งมีระยะเวลาคงเหลือก่อนวันถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินหนึ่งปี และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินประกันการใช้เงิน

(๒.๗) ตัวแลกเงินซึ่งธนาคารรับรอง สลากหลัง หรือรับอาวัล หรือตั๋วสัญญาใช้เงินซึ่งธนาคาร สลากหลังหรือรับอาวัล ทั้งนี้ โดยไม่มีข้อกำหนดจำกัดความรับผิดชอบของธนาคาร

(๒.๘) สินทรัพย์อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

สินทรัพย์ตาม (๒.๑) ถึง (๒.๔) ต้องเป็นสินทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพัน

กรณีของชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคให้นำเงินฝากที่ชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศ และตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศมาคิดรวมเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงไว้ตามข้อ (๒.๖) ด้วย

ให้สหกรณ์รายงานเกี่ยวกับการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในแต่ละเดือนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันสุดท้ายของเดือน

ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่าสหกรณ์ไม่ได้ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องหรือดำรงสินทรัพย์ สภาพคล่องไม่ได้ตามอัตราที่กำหนดหรือไม่รายงานเกี่ยวกับการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องให้นายทะเบียนสหกรณ์มี อำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องหรือดำเนินการตามที่เห็นสมควร โดยจะกำหนดวิธีการหรือระยะเวลาไว้ด้วยก็ได้

๓. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดอัตราการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ของสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๕๐ ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๐ กำหนดให้สหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง เฉลี่ยรายเดือนอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละหนึ่งของยอดเงินฝากทั้งหมด

๔. คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ ๕๕๖/๒๕๕๐ สั่ง ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๐ เรื่อง มอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ดังนี้

(๔.๑) รับรายงานและตรวจสอบเกี่ยวกับการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์

(๔.๒) ดำเนินการและสั่งการตามอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์ที่กำหนดในข้อ ๖ ของ กฎกระทรวงว่าด้วยการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๕๐